

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA**47366**

Aşağıda belirtilen sorularımın, İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 28.07.2026

Av. Mahmut FANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Yaz aylarıyla birlikte artan sıcaklıklar; sivrisinek, karasinek, kene, hamam böceği ve diğer zararlı türlerin çoğalmasına elverişli koşullar oluşturmakta, vatandaşların günlük yaşamını ve halk sağlığını doğrudan tehdit etmektedir. Çöp ve atıkların zamanında toplanmaması, açıkta biriken atık sular, bakımsız kanal ve derele, durgun su alanları ile düzensiz ve yetersiz ilaçlama faaliyetleri sorunun büyümesine neden olmaktadır.

Haşere ve zararlılarla mücadele yalnızca belirli dönemlerde yapılan yüzeysel ilaçlama çalışmalarına indirgenemez. Mücadelenin bilimsel yöntemlerle, düzenli, planlı, denetlenebilir ve insan sağlığına zarar vermeyecek biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Buna karşın birçok yerleşim yerinde vatandaşların yoğun şikâyetlerine rağmen yeterli ilaçlamanın yapılmadığı, belediyeler arasında uygulama birliğinin bulunmadığı ve sorumluluğun kurumlar arasında bırakıldığı görülmektedir.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesi ile 5'inci maddesinde devlete yüklenen kişilerin refah, huzur ve mutluluğunu sağlama görevi; kamu idarelerinin insan sağlığını ve yaşam kalitesini tehdit eden bu soruna karşı etkili önlemler almasını zorunlu kılmaktadır. Belediyelerin çevre sağlığı ve temizlik hizmetlerini gereği gibi yerine getirip getirmediğinin denetlenmemesi, vatandaşların önlenebilir bir halk sağlığı tehlikesiyle baş başa bırakılması anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye genelinde 2026 yılı içerisinde sivrisinek, karasinek, kene ve diğer zararlılardaki artışa ilişkin Bakanlığınıza, valiliklere, kaymakamlıklara ve belediyelere kaç şikâyet ulaşmıştır? Şikâyetlerin illere ve zararlı türlerine göre dağılımı nedir?
2. Belediyelerin haşere ve zararlılarla mücadele hizmetlerini düzenli ve yeterli biçimde yürütüp yürütmediğine ilişkin son beş yılda kaç denetim gerçekleştirilmiştir? Hangi belediyelerde eksiklik veya ihmal tespit edilmiş, sorumlular hakkında hangi idari işlemler uygulanmıştır?
3. İlaçlama faaliyetlerinin zamanı, sıklığı, kullanılan biyosidal ürünler, uygulayıcı personelin niteliği ve sonuçlarının denetlenmesine ilişkin ülke genelinde uygulanması zorunlu ortak bir standart bulunmakta mıdır? Bulunmuyorsa belediyeler arasındaki uygulama farklılıklarına neden müdahale edilmemektedir?
4. Haşere artışının yoğunlaştığı yerleşim yerlerinin belirlenmesi amacıyla valilikler, belediyeler ve sağlık müdürlükleri arasında ortak bir risk haritası, ihbar sistemi veya izleme mekanizması oluşturulmuş mudur? Oluşturulmuşsa riskli iller ve bölgeler hangileridir?

5. Bütçe ve personel yetersizliği nedeniyle etkili ilaçlama yapamadığını bildiren belediye sayısı kaçtır? Bu belediyelere merkezi idare bütçesinden ne kadar kaynak, araç, ekipman veya personel desteği sağlanmıştır?
6. Belediyelerin zamanında önlem almaması nedeniyle haşere yoğunluğunun halk sağlığını tehdit edecek düzeye ulaştığı yerlerde valiliklerce doğrudan müdahale edilmesine yönelik hangi yetki ve tedbirler uygulanmaktadır? Son beş yılda bu kapsamda kaç kez müdahalede bulunulmuştur?
7. Vatandaşların sağlığını tehdit eden ilaçlama yetersizliğinin sürmesi hâlinde sorumluluğu bulunan belediye başkanları ve kamu görevlileri hakkında idari inceleme başlatılacak mıdır? Türkiye genelinde etkili, düzenli ve denetlenebilir bir haşereyle mücadele programı hangi tarihte hayata geçirilecektir?